

Popkultúra a elektronické médiá

(RUSNÁK, Juraj: Homo popularis: homo medialis? Popkultúra v elektronických médiách. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove 2013. 140 s. ISBN 978-80-555-0720-0)

Marián Gladiš, Filozofická fakulta UPJŠ v Košiciach, marian.gladis@upjs.sk

Koncom marca 2013 vydala Prešovská univerzita vysokoškolskú učebnicu doc. PhDr. Juraja Rusnáka, CSc. (Katedra komunikačných a mediálnych štúdií Filozofickej fakulty PU) s mimoriadne zaujímavým – aj z hľadiska grafického stvárnenia – titulom *Homo popularis: homo medialis? Popkultúra v elektronických médiách*. Ide o unikátne dielko, ktoré reflektuje a analyzuje aktuálne podoby popkultúry v súčasných masových médiách.

Knihu tvorí štrnásť kapitol. Prvá, terminologická, explikuje základné pojmy, s ktorými sa čitateľ bude stretávať prakticky vo všetkých kapitolách tejto užitočnej publikácie – masová, populárna a mediálna kultúra. V druhej časti autor objasňuje vzťahy medzi hlavnými vrstvami populárnej kultúry – mainstreamom a perifériou – a slivstreamom ako osobitnou prechodovou zónou medzi hlavným prúdom a okrajovými zónami populárnej kultúry. V ďalších kapitolách Juraj Rusnák analyzuje zmeny v charaktere obsahov masmediálne šírenej popkultúry, uvažuje o sociokultúrnych izoglosách (ako popkultúrnym operačnom priestore), o narábaní s realitou a fikciou v popkultúrnym mediálnom prostredí, ale aj o popkultúrnych dimenziách vytvárania „dotyku“ v elektronických médiách (a v súvislosti s tým aj o fenoménoch ako infotainment, infantilizácia alebo celebritizácia) a zameriava sa aj na problematiku programovania mediálne šírenej popkultúry.

Témou deviatej kapitoly je „moderovanie ako prestížny popkultúrny produkt“. Autor v tejto súvislosti diferencuje jemnejšie, delikátnejšie (tzv. soft) a autorsky výrazné, zreteľné (tzv. hard) formy moderovania, a to na základe miery intervencie osoby poverenej vedením programu (moderátora) do textu relácie – či azda presnejšie do štruktúry moderovaného tvaru. Interpretačný dôraz pritom kladie na hard programy, konkrétne na špecifický druh zábavného moderovaného programového celku – na autorské talk show. Ďalšie tri kapitoly sa sústreďujú na rozhlasovú a televíznu estrádu („popkultúra v obývačke“), na disko kultúru a jej mediálne výstupy (disko ako hudobný druh, ako komunikačný priestor, ako mediálny produkt a ako životný štýl) a na punk rock ako opozičnú kultúru, ktorá predstavuje „programové odmietanie štandardizácie spoločenského života“ (Punk'n'grunge: protest alebo koordinovaný mediálny event?).

Súčasťou textu práce – a zároveň jej poslednou, štrnástou kapitolou – je chronologický prehľad najdôležitejších udalostí, ktoré ovplyvnili dianie v popkultúrnym priestore (z pohľadu elektronických masových médií), a tiež devätnásť ukážok z mediálnych textov (vrátane textov populárnych piesní, úryvkov z rozhlasových a televíznych relácií či zoznamov odporúčaných nahrávok disko hudby a punk rocku zo „zlatého fondu“ príslušného hudobného žánru), ktoré názorne ilustrujú analyzovanú problematiku. Dielo recenzovali prof. PaedDr. Vladimír Patráš, CSc. (Fakulta humanitných vied UMB v Banskej Bystrici) a „popkultúrny guru“ Mgr. Juraj Malíček, PhD. (Filozofická fakulta UKF v Nitre) – popredný slovenský teoretik populárnej kultúry, autor prelomovej monografie s názvom *Vademecum popkultúry* (2008).